

Memo

Aan : Directeurenoverleg Crisisbeheersing
Van : Hildemarie Schippers, Marijke Winkeler en Anouk Ros
Onderwerp : Weerbare samenleving
Datum : 22 mei 2025
Bijlage(n) :

Inleiding

Verschuillende ontwikkelingen zoals de verslechterde internationale veiligheidssituatie, het veranderende klimaat en de energietransitie zorgen ervoor dat de Nederlandse samenleving kwetsbaarder wordt voor (grootschalige) verstoringen. Dit maakt dat het noodzakelijk is om de weerbaarheid van onze samenleving te versterken: op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Het Rijk ziet ook nadrukkelijk een rol voor de veiligheidsregio's voor het versterken van de regionale weerbaarheid. Bijvoorbeeld door samen met gemeenten burgers en organisaties te verbinden aan de weerbaarheidsopgave, zoals benoemd in de Kamerbrief d.d. 6 december 2024.

Tijdens een gezamenlijke themabijeenkomst op 26 maart hebben de twee algemeen besturen van de veiligheidsregio's Flevoland en gooi en vechtstreek gesproken over het onderwerp weerbaarheid. Naar aanleiding van deze bestuurlijke bijeenkomst heeft er op 14 mei een themabijeenkomst plaatsgevonden met de adviseurs van de gemeenten, GHOR en provincie.

Deze memo geeft een terugblik op beide bijeenkomsten, een overzicht van de stand van zaken op het thema en een voorstel voor de verdere aanpak van het thema binnen de veiligheidsregio's Flevoland en Gooi en Vechtstreek.

Terugkoppeling themabijeenkomst Weerbaarheid 26 maart

Sprekers van Defensie en de NCTV informeerden de leden van de twee algemeen besturen over onder meer de uitdagingen en de opgave waar we gezamenlijk (Rijk, gemeenten, veiligheidsregio's en (crisis)partners) voor staan. Collega's van Veiligheidsregio Utrecht (VRU) vertelden over hoe er binnen de VRU aan dit onderwerp wordt gewerkt. In hun programmaplan werken ze op basis van zeven pijlers (aandachtspunten) voor vijf risico's uit het Regionaal Risicoprofiel van de VRU.

Daarnaast is de (voorgenomen) aanpak binnen onze regio's toegelicht door de directeur crisisbeheersing. De bijeenkomst werd afgesloten met een gezamenlijke verkenning over deze aanpak binnen onze veiligheidsregio's. Hierbij is voorgesteld om de aanpak van de VRU als voorbeeld te gebruiken. Ook gaven de bestuurders aan dat er alvast gestart kan worden met: 1. Inrichten noodsteunpunten, 2. Risicocommunicatie en 3. Netwerksamenwerking.

Terugkoppeling themabijeenkomst Weerbaarheid 14 mei

Omdat samenwerking op het thema weerbaarheid en veerkracht essentieel is, is er een bijeenkomst georganiseerd met de AOV'ers, GHOR en provincie. Tijdens deze bijeenkomst is er gesproken over de initiatieven die momenteel al lopen, specifiek op het gebied van noodsteunpunten en risicocommunicatie. Enkele gemeenten zijn al actief bezig door bijvoorbeeld na te denken met buurtcentra of scholen over mogelijk geschikte locaties voor noodsteunpunten. Anderen zijn nog in de verkennende fase of wachten de landelijke kaders af. Er is ook gesproken

over de rollen en taken van zowel de gemeenten als de Veiligheidsregio. Hier kwam uit naar voren dat gemeenten een belangrijke rol voor zich zien om met dit thema aan de slag te gaan.

Van de Veiligheidsregio hebben zij met name behoefte aan een faciliterende rol. Denk dan aan ondersteuning om ervoor te zorgen dat er gezamenlijk opgetrokken wordt, kaders gedeeld worden en e.e.a. gecoördineerd opgepakt wordt. Er is met de gemeenten afgesproken dat de Veiligheidsregio alvast gaat zorgen voor een platform, waarbinnen kennis en ervaring tussen de gemeenten uitgewisseld kan worden.

Stand van zaken noodsteunpunten

Hierbij gaat het om lokale informatie- en coördinatiepunten tijdens grootschalige crises. Omdat het hier gaat om een opdracht voor alle veiligheidsregio's en gemeenten zoeken we landelijk de samenwerking. Hierbij is ook de inzet van de gemeenten, gelet op de lokale netwerken, essentieel. Brandweerkazernes zijn mogelijk geschikt als noodsteunpunt, maar om aan een dekkend netwerk van noodsteunpunten te komen zijn met name lokale punten van de gemeenten nodig. In opdracht van het Veiligheidsberaad worden landelijke richtlijnen ontwikkeld, oplevering hiervan wordt eind juni verwacht. Randvoorwaarden die hier uit helder moeten worden zijn bijvoorbeeld: welke plekken zijn geschikt als noodsteunpunt, wat zijn de eisen aan de punten en wat moet er minimaal op zo'n punt aanwezig zijn. Momenteel loopt het vraagstuk rond de financiering nog, hiervoor is aandacht gevraagd bij het ministerie. Uitwerking en inrichting van een plan van noodsteunpunten is hiervan afhankelijk.

Stand van zaken risicocommunicatie

Momenteel wordt een visie op risicocommunicatie uitgewerkt. Hierin zijn twee sporen benoemd:

1. Het vertalen van de landelijke boodschap naar regionaal en lokaal.
2. Het ontwikkelen van 'regiospecifieke' risicocommunicatie op basis van onder meer ons Regionaal Risicoprofiel.

Stand van zaken versterken van netwerksamenwerking

Dit thema vraagt om inzet vanuit diverse partners en organisaties ieder vanuit haar eigen expertise. Om deze netwerken te versterken organiseren we vanuit de veiligheidsregio's in het derde kwartaal een bijeenkomst met betrokken medewerkers binnen gemeenten (communicatie, AOV, WMO etc.)

Voorstel programma 'Weerbaarheid en veerkracht'

In het lopende programma 'Versterking Crisisbeheersing' zijn binnen pijler 2 'Versterken van een weerbare samenleving' de volgende doelen opgenomen:

1. Activeren samenleving
 - Analyseren en activeren van netwerk met partners, burgers en bedrijven
 - Ontwikkelen van visie op burgerhulpverlening en deze uitvoeren
2. Risicocommunicatie
 - Opstellen van een visie op risicocommunicatie waarin de positie en de rol van onze veiligheidsregio's, gemeenten en andere netwerkpartners is meegenomen;
 - Ontwerpen en inrichten van goede, makkelijk vindbare informatie over risico's en handelingsperspectieven. Dit om de weerbaarheid en veerkracht van de inwoners van onze regio's te vergroten.
3. Nafase en herstel
 - Borgen overdracht van crisisorganisatie naar staande organisaties, zodat samenleving zo snel en adequaat mogelijk weer normaal kan functioneren.

Door de landelijke ontwikkelingen op het gebied van weerbaarheid (o.a.m.b.t. de noodsteunpunten) zien we dat een uitbreiding van deze gestelde doelen noodzakelijk is. Ook mist er nog een bredere visie en ambitie op weerbaarheid en veerkracht vanuit de beide veiligheidsregio's en is er behoefte aan afbakening van de rol van de regio's op dit thema.

Ons voorstel is om een programmaplan 'Weerbaarheid en veerkracht' op te zetten. Het eerder genoemde programmaplan van de VRU wordt hierbij als voorbeeld gebruikt. De presentatie van de VRU over hun programmaplan is ter informatie bij deze memo gevoegd.

Dit programmaplan zal een visie en ambitieniveau voorstellen voor de regio's op het thema weerbaarheid en veerkracht: wat is de rol van de veiligheidsregio om bij te dragen aan het versterken van de regionale weerbaarheid en veerkracht? In het programmaplan zullen als doelstellingen de doelen binnen pijler 2 (Versterken van een weerbare samenleving) van het bredere programma 'Versterking Crisisbeheersing' worden opgenomen. Daarnaast zal ook het plan voor het invullen en inrichten van noodsteunpunten worden opgenomen als doelstelling. Tot slot zal er ook aandacht zijn voor de weerbaarheid van de eigen organisatie.

Gevolgen voor programma Versterking Crisisbeheersing en vervolg

Het opstellen van een programmaplan 'Weerbaarheid en Veerkracht' kan gedaan worden met de huidige voorziene capaciteit binnen het programma Versterking Crisisbeheersing. In de uitwerking van het programmaplan zullen de voorziene consequenties voor de uitvoering ervan worden meegenomen en worden voorgelegd ter besluitvorming.